

Effektiv delvis isolation som alternativ til total isolation.

Under Folketingets behandling af L 14 (1999-2000), forslag til lov om ændring af retsplejeloven og straffeloven, (varetægtsfængsling i isolation m.v.), fremsatte Dansk Retspolitisk Forening den 6. april 1999 konkrete forslag til en effektivisering af den såkaldte "delvise isolation" under varetægtsfængsling til erstatning af den totale eller fuldstændige isolation, hvorunder varetægtsfængslede er udelukket fra fællesskab med alle øvrige indsatte.

Forslagene gik ud på følgende:

- Adskillelse af strafafsonere og varetægtsarrestanter.
- Varetægtsarrestanter, som på grund af en konkret kollusionsrisiko er underkastet begrænsninger i kommunikationen, "delvis isolation", så som brev- og besøgskontrol og udelukkelse fra fællesskab med bestemte andre indsatte, anbringes på særlige afdelinger uden mulighed for kommunikation og samkvem med indsatte i andre afdelinger.
- Samtlige indsatte på de særlige afdelinger for delvis isolerede varetægtsarrestanter er underlagt brev- og besøgskontrol og har ikke adgang til fællesskab med indsatte fra andre afdelinger i forbindelse med gårdtur, arbejde og undervisning, gudstjenester og andre fællesarrangementer.
- Delvis isolerede varetægtsarrestanter i samme straffesag anbringes på forskellige afdelinger eller i andre arresthuse uden mulighed for indbyrdes kommunikation.
- Der bør træffes foranstaltninger til en væsentlig nedbringelse af varetægtsperioden.
- Der bør træffes foranstaltninger til, at domfældte hurtigt overføres til en afsoningsanstalt.

Justitsministeriet har i sin besvarelse af 14. marts 2000 på spørgsmål nr. 25 fra Folketingets retsudvalg udtømmende sammenfattet indholdet af forslaget således:

Forslaget "indebærer således, at brugen af fuldstændig isolation - og brugen af brev- og besøgskontrol over for ikke-isolerede arrestanter - erstattes af en mere effektiv form for besøgs- og brevkontrol ved placering på særlige afdelinger, hvor alle er undergivet brev- og besøgskontrol, og hvor der ikke er mulighed for at være sammen med indsatte, som ikke er undergivet disse begrænsninger, på arbejde, i skole, i kirke eller under gårdtur. Dette kan om nødvendigt kombineres med placering af en arrestant i en anden afdeling eller et andet arresthus end bestemte andre indsatte." (Dok.: LSC20023, p.11 3.afsn.)

Dansk Retspolitisk Forening anser, at en gennemførelse af forslaget i sin helhed vil medføre en væsentlig reduktion af muligheden for kollusion, sammenlignet med den nuværende praksis, som erkendes ikke at være effektiv.

De isolerede arrestanters muligheder for kollusion er i Justitsministeriets besvarelse af 14. marts 2000 på spørgsmål 25, p.10, beskrevet således:

"WR stiller bl.a. spørgsmålstegn ved, om den nuværende praksis vedrørende isolationsanbringelser effektivt forhindrer sigtede i at modvirke eller vanskeliggøre opklaringen og forfølgningen i sagen (såkaldt kollusion). WR henviser i den forbindelse til de nuværende forhold i Vestre Fængsel, hvor der i et vist omfang er mulighed for kontakt mellem isolerede varetægtsarrestanter. Det anføres i den forbindelse, at de isolerede arrestanter hovedsageligt er placeret i én fløj, og at de i visse situationer kan komme i fysisk kontakt med hinanden, f.eks. i forbindelse med transporter og fremstillinger i retten. Om aftenen kravler de op i vinduerne og råber til hinanden, ligesom de smider sedler ud, som de øvrige fanger kan opsamle og viderebringe til andre personer. Endelig kan de isolerede fanger i forbindelse med gårdture komme i kontakt med hinanden."

Justitsministeriet skriver i sin besvarelse (p.11):

"Københavns Fængsler oplyser i den forbindelse bl.a., at de af WR beskrevne konkrete eksempler på kontakt mellem isolerede arrestanter godt kan være rigtige."

Dansk Retspolitisk Forening:

De ikke-isolerede arrestanter, som er undergivet besøgs- og brevkontrol, er, under de nuværende forhold, anbragt i de almindelige fløje, i fællesskab med de øvrige varetægtsarrestanter. De kan derfor uhindret unddrage sig brevkontrollen ved at lade deres medarrestanter, som ikke er underlagt brevkontrol, ekspedere deres post. Brevkontrollen er for disse arrestanters vedkommende således helt uden virkning, hvad angår modvirkning af kollusion.

Justitsministeriet skriver i sin besvarelse, p.12, at

Københavns Fængsler oplyser, at en gennemførelse af forslaget vil betyde en forringelse af forholdene for den store gruppe af indsatte, som i dag alene er undergivet brev- og besøgskontrol, idet disse vil blive afskåret fra kontakt med de øvrige indsatte.

Dansk Retspolitisk Forening mener, at denne 'forringelse' er en ringe pris, som det er værd at betale for at opnå den langt større gevinst, at de isolerede indsatte, som i dag er afskåret fra fællesskab med alle øvrige indsatte, fremover kan få fællesskab med nogle andre indsatte, og således undgår de påviste skadevirkninger af den fuldstændige isolation.

I denne forbindelse er det vigtigt, at der, som foreslået af Dansk Retspolitisk Forening, generelt gennemføres foranstaltninger til en betragtelig nedbringelse af varetægtstidens længde.

I sin besvarelse af 14 marts 2000 på spørgsmål 27: "Hvad vil det kræve af indretninger i Vestre Fængsel for at etablere delvis isolation", anfører justitsministeriet på baggrund af oplysninger fra Københavns Fængsler,

"at en gennemførelse af forslaget vil kræve store bygningsmæssige ændringer og ringere udnyttelse af de bygningsmæssige rammer. En gennemførelse af forslaget vil derfor have meget betydelige økonomiske konsekvenser og tillige bevirke en ringere kapacitetsmæssig udnyttelse". (p.15, 1 afs.)

Dansk Retspolitisk Forening:

Både før og siden er der anvendt betydelige økonomiske ressourcer på ombygninger i Københavns Fængsler for at oprette afsondrede særafdelinger for såkaldt "negativt stærke" indsatte i Vestfløjen og i Politigårdens fængsel. Det måtte vel, såfremt den politiske vilje hertil er til stede, tilsvarende være økonomisk muligt at indrette f.eks. sydfløjen eller en anden i størrelse passende fløj i Vestre Fængsel til særafdelinger for delvis isolerede varetægtsarrestanter.

De statistiske oplysninger afslører, at isolationsanbringelse af varetægtsarrestanter er et københavnerfænomen, idet der er Vestre Fængsel er koncentreret lige så mange arrestanter i isolation som i landets øvrige arresthuse tilsammen.

De bygningsmæssige ændringer, som vil være nødvendige for at afskaffe den totale isolation og erstatte den med en mere effektiv delvis isolation, vil således i hovedsagen berøre de københavnske fængsler.

I forbindelse med planerne om opførelse af et nyt varetægtsfængsel i Københavnsområdet, bør de bygningsmæssige rammer i det nye fængsel fra starten udformes under hensyntagen til at anbringelse i totalisolation afskaffes og erstattes af en form for delvis isolation, som på den ene side effektivt forhindrer kollusion, men som på den anden side sikrer alle indsatte menneskeligt fællesskab med andre indsatte.